

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Indiae Orientalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66816)

PROVINCIA
INDIAE ORIENTALIS.

Indiæ Orientalis Prouincia socios con-
tinet fere trecentos. Collegia sex, Resi-
dentias vero tam multas, vt eas singu-
las recensere, cum id alijs litteris fa-
ctum sit, molestum propemodum vi-
deatur. Quoniam autem Romam vel
non omnes huius Prouinciæ litteræ peruenerunt, vel
quæ peruenerunt separatim quoddam volumen exi-
gunt, de his tantum Collegijs sedibusq. dicetur. De Go-
ensi, in quo degunt socij centum & quinque; De Bazai-
nensi & reliquis finitimis sedibus, ubi quattuor & qua-
draginta versantur; de Cocinensi & tota ora Malaba-
rensi, in qua fere totidem numerantur. denique de Sal-
setano Collegio, quod quia gloriosas nostrorum moris
continet pro religione appetitas, multo commodius in
extremam Prouinciã reuocetur. E socijs quindecim
qui in Indiam ex Europa non ita multo ante discesse-
rant, obiit in itinere Petrus sylua Eborensis Collegij
Rector virtute & litteris præstans.

COLLEGIVM GOANVM.

Hoc anno P. Alexander Valignanus cum in hac
lustranda Prouincia locorū inter se spatijs val-
de disiuncta nouem ipsos annos consumpsisset, Goam
tandem eo animo se retulit, vt Romam inde reuersus
de

de toto Prouincia statu tum Patrem nostrum Generalem, tum Pontificem Maximum admoneret. Sed acceptis à Patre literis coactus est eo ipso loco consistere, & Indicam hanc administrare Prouinciam. Is secum adolescentes quattuor; atque in his duos ipsorum Regum consanguineos ad Summum Pont. cum literis missos ex Iapone deduxit. qui Goam ut attigerunt, magna humanitatis significatione accepti sunt à Prorege: donatiq. aureis torquibus cum reliquiarum thecis, quos ipse Prorex singulorum cervicibus imposuit. Valde eorum aduentu aspectuq. tum Archiepiscopus, tum vniuersa ciuitas delectata est. cumq. placuisset nouo Prouinciali scholas inspicere, maxima illi gratulatione Gymnasii varijsq. artium atque ingeniorum muneribus sunt excepti, eo ipso ornatu apparatusque, quo in Lusitaniae Gymnasio anniuersaria studia renouantur. Florent scholæ auditorum genere numeroque, Templum etiam præcipue colitur in eoque conciones habentur & frequentes & crebræ. Die B. Pauli conuersioni sacro (est autem is Apostolus loci patronus) expiati baptismo sunt quadringenti, reliquò vero anni cursu circiter ceterum. Nonnulli præterea, qui à Christi religione sese disiunxerant, iterum cum Christo coniuncti sunt; & ut de ceteris sileatur, Lusitanus honesto loco natus, & olim apud nos educatus cum ad Idalcanis transisset imperium, uxore duxit liberisq. suscepit, & quod grauissimum est, nuntium Christo remisit. tandem septemdecim post annos agnouit erratum, & de discessu cogitare cepit. Egit cum eo Sacerdos quidam è nostris cuius ope (data à Prorege &

ge &

ge & à Religionis Quæſitoribus publica fide) omni-
 bus ſuperatis incommodis contemptoq. veſtigali ma-
 gnifico à Rege tributo cū liberis reuertit in patriam.
 is Societatis meditationibus expolitus cum Deo ſaten-
 dis culpis rediit in gratiam. Cumq. non longo inter-
 uallo ad vitæ exitum vocaretur, confirmatus & adiu-
 tus à noſtris magna cū voluptate deceſſit. Miſſi ſunt
 aliqui cum ad alia loca, tum ad arcem quandam, cui
 Barſalor nomen eſt, diuinis præſidijs egentiffimâ, quod
 in ea nec cœnobitæ religioſi ſunt ulli, nec ſæpe aliquis,
 qui vicem gerat Epifcopi. totam ibi hyemem noſtri ſue-
 runt, tanta cum Chriſtianorū vtilitate, vt affirmarent
 incolæ, oppidum illud quaſi religioſorum enaſſiſſe cœ-
 nobium. Ac præter concionum & confeſſionum fru-
 ctus, expoſitum eſt gratis Noſochomium ad ſouendos
 ægrotos, quod antea in ea arce nullum erat, miſſaq. ex
 hoc Collegio pharmaca non ſine magno incōmodo ſum-
 ptuq. noſtrorum. Goæ etiam in valetudinario publico
 duo ſæpe verſantur è noſtris, vt & ægrorū cōfeſſiones
 excipiāt, & migrantes animas opportune confirmet.
 Ad Societatem miſit hoc anno Dominus duo de vigin-
 ti. ſex autem euocauit ad præmium. In his Balthaſarē
 Gagum in Societate iam ſenem, quinque enim & tri-
 ginta annos in ea vixerat. Hic eſt ille Balthaſar, cuius
 de Iaponicis rebus aliqua extant epiſtolæ: diu in
 Iapone fuit, diu has regiones Indicas peragrauit; dum
 ad extremum anno ætatis quinto & ſeptuageſimo cre-
 bris morborū tētationibus exercitus huc conceſſit; vbi
 & à vitæ laboribus conquieuit. fuit in eo quoq. nume-
 ro Dominicus Fernandez virtute ſtudioq. humane ſa-
 luis

luti insignis. Is cū in Chorānā insulā penetravit, septē tantū dicitur inuenisse Christianos, cū obisset, quinque millia reliquisset: ut videatur, totum illud tempus quo in ea insula fuit, fuit autem annos septem & viginti, praeclare ab eo fuisse consumptum.

COLLEGIVM BAZAINENSE.

ceteræque sedes ad septentrionem.

Dodeuiginti alit e nostris Bazainense Collegiū, quorum omnis cura ponitur in hominum tuenda salute. Templum nostrum frequens fuit in primis pietasq. hominum magna in suscipiendo Iubileo quodam, cuius promulgandi ius in his potissimum locis Societati concessum est. Id exemplum ceteras religionum familias ad suum quamque Iubileum promulgandum inuitavit. cuius rei beneficio plerique iam peccata singulis fere mensibus confitentur.

Christi Ecclesia ducētis est aucta Christianis, quorū pleriq. nobis cogniti perspectiq. sunt: nā Mahometani barbariq. qui baptismū postulant, quia leue genus hominū est, in aliud plerunq. tēpus differri solent. Hominū frequentia auxere per Quadragesimā coniunctæ durū classium copiæ huc à Prorege missæ, ut Bazainensi duci, qui vicini cuiusdam Reguli persequebatur iniurias, opem ferrent. Classium præfecti cū iretur ad præliū, aliquos postularūt è nostris, præsertim Hieronymus Mascarenias è præcipuis ducibus vnus, qui tres habet in Societate germanos fratres. is Sacerdotē à Prouinciali cum comite impetrauit. Qui ambo ex hoc

Col.

Collegio missi tum confessionibus audiendis tum habendis concionibus multum militibus profuerunt: hoc etiam magis, quod corporibus quoque, non modo animis subuenerunt, complures enim itinerum difficultate & caloribus aestu morbus inuaserat. Inter eundem & redeundum è prælio dies abiere amplius quadraginta; tandemq. Deo fauente victoriam nostri, æquatis solo hostium sedibus, retulerunt, nam barbari Christianorum refugientes incursum suo more sese intra sylvarum latebras abdiderunt.

Subiacet huic Collegio Residentia Tannensis, quæ ipsa alias duas habet adiunctas sedes, in ijsq. degunt octo de nostris, à quibus præter vsitata Societatis munera Christiani circiter facti sunt centum. Bandora quæ in eadem est insula, datur opera, ut finitimi populi Christiana sacra suscipiant: nam in oppido ipso Bandora omnes iam aut Christiani, aut cathecumeni sunt. E cathecumenis autem ad baptismi fontem admissi sunt quadringenti. In Damanensi sede sex è nostris adiungendis ad Christum Ethnicis operam ponunt. Et quanquam ratio numeri habita nulla est, constat tamen inter eos, qui adiuncti sunt, nobiles fuisse nonnullos: atque in his Mahometanum puerum de præcipuis, qui cum classè, quæ Mequa aduehebatur, est captus & ad Christum adductus. Re porro familiari multorum inopiæ egestatiq. subuentum propter rerum omnium caritatem, quæ e Mahometanorum irruptione quadam consecuta erat. In Chaulana sede, ubi totidem socij commorantur, refertum Gymnasiū est, quia aliò discendi causa concedere parentes liberis

non permittunt. Nec vero negotiatoribus, qui huc undique confluunt, minus affertur utilitatis. viginti nonnumquam & triginta simul naues appellunt, quibus tum expiandis animis tum expediendis nodis, qui de Christiano officio incidunt, praeclare consulitur. Christianorum cura ad aduentum usque nostrum penes alios Religiosos fuit. sed ubi ciues has esse praecipuas Societatis partes cognouerunt, quanquam alij probe suo munere fungerentur, vehementer egerunt, ut ea quam dixi cura delegaretur ad nostros. nostri honestis nominibus obsequendū ciuibus non putarunt: occasiones tamen tum erudiendi Cathecumenos, tum baptizandi, si citra ullius offensionem sese offerunt, non dimittunt. Haecenus de Bazainensi Collegio ceterisque sedibus. Nunc antequam de Cocinensi dicamus, quoniam ex Damanesi sede iter est in Aethiopiam, nonnihil de rebus Aethiopicis est dicendum. E socijs sex, qui ante annos septem & viginti in Aethiopiam cum Andrea Ouedo profecti sunt, duo duntaxat superstites sunt relictī. Nam Emanuel Fernandez in Societate iam senex & moderator ceterorum Natalibus Christi ferijs migravit ad Dominum, & quidem ea virtutis & sanctimoniae significatione, quam à tali viro expectare par erat. cum à suis discederet, exploratum sibi esse dixit, pastore quā vehementer egerent; monuitque, ut eum vel per litteras postularent, vel dum aliquis mitteretur ex India, sorte deligerent. Christianorum sedes ibi sunt duae, altera cui nomen Dambra, altera quae dicitur Tigare. Tigare residet Dux quidam constitutus à Rege, cui Lusitani parent. Is est Franciscus

Iacobus Monteius, qui per litteras una cum nostris, sibi ut aliqua mittatur classis efflagitat, eo consilio, ut regnum illud in deditioem Regis Catholici redigat, priusquam occupetur à Turca; satis autem ad eam rem fore Lusitanos circiter mille, multitudinem enim auxiliorum ei regno non defuturam.

COCINENSE COLLEGIVM
& omnis ora Malabarensis.

DEgunt in hac ora socij quatuor & quadraginta. Quae autem in Cocinensi Collegio gesta sunt, non multum ab ijs discrepant, quae superiore anno sunt scripta. eadem frequentia templi, eadem celebritas est, sed ad maiorem multitudinem accipiendam eius quoque laxantur angustiae. Centum hoc anno baptizati sunt, pluresq. fuissent, si cathecumenis domus esset. In Vaipicotta Residentia S. Thomae, ubi Christiani illi iam inde à B. Apostolo fidem suscepisse dicuntur, quoniam ea valde corrupta erat, praecleara iacta sunt fundamenta ad eius reuocandam integritatem: cui rei P. Alexander Valignanus huius Prouinciae visitator multum attulit adiumenti. Is cum eorum Christianorum Archiepiscopo re communicata, multa religionis capita reliquit in scriptis, indictumq. ab Archiepiscopo concilium est, cui & Archiepiscopus ipse cum Clero interfuit, & è nostris Sacerdotibus duo. Postea duo peracta sunt sacra, alterum latinum, alterum

rum

rû Chaldaico ritu, quibus peractis fidē Catholicam co-
 ram multitudine Archiepiscopus est professus. Recita-
 ta subinde sunt tum ea, quæ à Concilio Florentino de
 Sacramentorum doctrina edita sunt, tum quæ à Patre
 Visitatore proposita. Quæ quoniam ad corrigēdos mo-
 res & sanandas affectas illius Ecclesiæ partes specta-
 bant, summa scilicet vniuersorum consensione recepta
 sunt. In ora Trauancoris eadem est nostrorum sedu-
 litas in excolendis erudiendisq. Christianis. In huius
 oræ pago res accidit digna litteris. Miles ex Myoparo
 ne desiliens omni spe salutis abiecta, quoniam Diabolo
 seipsum addixerat, ingressus est templum, & coram
 sanctissima Dei matris imagine prostratus in genua,
 auxilium ab ea multis lacrimis implorabat. Cum ec-
 ce tibi ex amplexu virginis puer IESVS visus est cum
 milite lacrimari. è Matris autem manibus emicare
 fons aquæ, quæ totam perfudit aram: vt intellige-
 ret miles, quanta sibi veniæ spes esset ab ea, quæ
 totius misericordiæ fons est, & quam non diffici-
 lis sit filius ad matris preces, qui cum lacrimis perdi-
 tum hominem ad se redeuntem excepit. Admoniti de-
 re tota comites accurrerunt, vt quo plures oculi con-
 spexissent, eo maior prodigij fides foret. Qui quidem
 imbutum aqua sudariolū, qua aram diximus madefa-
 ctam partiti sunt inter se: miles vero cum venisset ad
 nos, vniuersæ vitæ flagitia confessus Religionem vouit,
 vt quanto iniquius se deuinxerat dæmoni, tanto ar-
 etius se astringeret Deo. In Ora Piscariæ migravit,
 vt speramus, in cælū Iosephus Victoria huius vineæ di-
 ligens in primis agricola. præsidium enim sibi compa-

rauerat linguæ, qua & cōcionari apud incolas posset, & eorum confessiones excipere. morienti affuerunt omnes eius oræ socij, qui die festo B. Mariæ ad niues (ea enim patrona domus est) vt consitentium multitudini suam nauaret operam, conuenerunt. quando in hac ora pater ille fuit (fuit autem fere semper ex quo cum Visitatore Roma venit) maximum suæ virtutis tum nostris, tū externis specimen dedit. Hoc ipso anno pridie Idib. Febr. cessit è vita Franciscus Perez B. Xauerij comes antiquus, cuius ea fuit sanctitatis opinio, vulgo vt sanctus appellaretur: quin Franciscus ipse Xauerius dicere solitus est, nulli rei se ita inuidere, vt huius Patris humilitati, administrauit omnia fere huius Prouinciæ Collegia. cumq. affecta iam ætate (erat enim septuagenarius) crebris ægrotationibus quateretur, dum ab orbe S. Thomæ in hanc oram secedit, ingrauescēte in itinere morbo, Negapatani cōsumitur. iussit Pater corpus suū eodem quo inopes condidi sepulchro; sed tamen totius comitatu nobilitatis in sacello maximo per honorifice sepultum est. eius funus Franciscanorum familia curauit. statim autem vt funebri campanarum pulsus auditus est, populus, vt aliquid reliquiarum causa præriperet, aduolauit. Inter humandū corpus tantus excitatus est clamor, turbæque demortui pedes osculari conantium, vt deposito feretro lacrimis fuerit pietatiq. cedendum. affirmavit nobilis in primis vir, apud quem ille decessit, statim atq. animam senex efflauit, triginta se vidisse forfices supra caput tondentium reliquiarum loco capillos: iisque ad vnum euulsis, nudo ad tumulum elatum esse

caluitio. alij etiam barbam vellere, vngues præscindere, alij vestimenta diripere tanta aviditate ceperunt, ut perbeatus sibi videretur, qui ex eo funere non inanis rediret. Hector, ac Rodericus Sella, Damianusque Pais viri nobiles intimam patris occupauere subuculam. Rodericus, ne hac quidem contentus, linteum abstulit e cubiculari lecto tanto pietatis studio, ac si quid de beati cuiuspiam reliquijs abstulisset. Quidam cum Rosarium præripuisset, statim affuit, qui pro eo tabulam magni pretij & nonaginta aureos offerret. Ethnici multi lacrimarum copia prosequuti sunt funus, ut ne Christianorum quidem lacrimis cederent aiebantque, si quis eius vitæ vir, aut pater ipse inter Ethnicos obiisset, futurum fuisse ut ad eum ei populus consecraret, & in Pagodum, hoc est Deorum suorum numero collocaret. Tanti faciunt hoc depositum oppidani, ut nunquam a se distractum iri confirmant. Iam reliqui huius oræ socij audiendis confessionibus distinentur; auditæque sunt totius quidem vitæ amplius septingentæ. Viget in eis regionibus maxime pietas, quæ frequentandis colendisq. templis, tum crebris eleemosynis declaratur; hisce quippe subsidijs adificatum est templum, dataque in eiusdem usus solido ex argento candelabra vtræque perpulchri ad sacrificium Missæ. In insula Manar Ethnici sexcenti, cum propter egestatem ac famem in hanc se insulam recepissent, ad baptismum adducti sunt. eodemque stimulo cum multi in ciuitate B. Thomæ se Lusitanis & Christianis accolis vendidissent, tria millia ex ijs ad Christianorum numerum accesserunt.

ESocijs quattuordecim, qui in Salsetanis sedibus commorantur, sex fere in Castro Rachol, ubi de erigendo collegio deliberatum est, viuunt. Aucta in his oris Christiana res est tum Christianorū numero, tum praesidijs ad eam rem quam maximis. Tria sunt excitata templa, quorum aedes, quanquam de nostris incolit nemo, propterea quod minus idonea visa est habitatio, eo tamen ad sacrificandum nostri se conferunt; in ijsque celebrata sunt hoc anno baptismata quadringenta. Sed multo sunt quae sperantur, quam quae obtinentur maiora: sic pollicetur fusus ille nostrorum sanguis in Coculino pago, quorum mortes, etsi in omnem Societatem perlatæ iam sunt, tamē quo sit earum memoria diuturnior, ac ne rem tantam recentissimus quisque desideret; faciendum mihi putauit, ut eam hic, quemadmodum & à P. Valignano Prouinciali, & ab alijs accepta est, fufius tamen, quam instituta breuitas patitur, exponerem.

GLORIOSA RODVLPHI
A QVAE VIVAE, ET
sociorum mors, pro religio-
ne Christi in Salseta-
nis Insulis obita.

Ex litteris P. Alexandri Valignani
Prouincialis, & aliorum.

Voniam, quæ fuerit Rodulphi profe-
ctio ad Regem Mogoris superiores
litteræ tradiderunt; planius hisce lit-
teris fiet, quam sibi viam munierit ad
tam illustrem Martyrii palmam; si
prius, quis eius profectionis exitus
fuerit, exponatur. Fuit apud hunc Regem tres am-
plius annos, partim solus, partim cum vno & altero
socio. Hic quamuis multa adiret vitæ pericula, pro-
pterea quod regio tota Mahometanis atque Ethnicis
continetur; tamen Diuina prouidentia factum est, vt
barbarorum semper manus effugeret. Quo quidem
tempore omnis eius cura atque opera in eo ponebatur
vt Regem illum eosq. Populos ab Idolorum super-
stitione ad Christiana sacra traduceret. Itaque sæpe
cum Rege solus de Christianis legibus & institutis age-
bat, sæpe ea de re, Rege ipso præsentem, cum eius Sacer-
dotibus differebat; interdumque noctes totæ in his al-

O 4 circa-

tercationibus terebantur. Sané ea erat disputatis tum scientia, tum gratia, ut in admirationem raperet universos. Rex etsi in amplectenda Religione duro semper fuit ingenio (obstabant enim vitiorum illecebre multæ & cupiditatū lenocinia, quibus erat maxime deditus) intelligebat tamen vana esse, quæ dicerentur à suis, nihilque ab eis solidi aut firmi contra Christi religionem afferri. Rodolphus toto illo triennio, quo apud Regem fuit, postremo præsertim anno, quo sine comitibus est versatus, antiquorum patrum similem vitam egit. Victus ei erat aridus & perexiguus; statis diebus inter hebdomadam abstinebat à cibis: sæpe voluntarias pœnas, ut Deum propitium Regi redderet, vultro subibat. Studia eius non libris, aut chartis, sed aut orando Deo, aut perdiscenda lingua Persica consumebantur. & quanquam precationi plurimum erat additus; tamen extremo illo tempore, quo inter Barbaros fuit, ei rei multo se dicavit ardentius. nocturna & diurna spatia orando continuabat: nec enim pedem efferre foribus consueverat, nisi interdum adeundi Regis causa, sæpeq. euenit, ut cum se primis tenebris coniecisset in preces, in eodem mane vestigio, in quo primum institisset reperiretur. Labores, ægrotationes, incommoda, quæ inter barbaros pertulit, nec pauca fuisse, nec leuia. Sed ea tamen diuina solatia ac cœlestes dulcedines compensabant. ferunt enim solitum dicere, se extremis illis temporibus suæ inter Ethnicos moræ, magnam expertum esse tranquillitatem & pacem, ac tum deniq. ex animi vixisse sententia: ut plane nemo dubitet, quin cum Dominus ad eam gloriam, quam

ei re-

ei reseruauerat, expoliret. siquidem ex Mogoris re-
 gno ea virtutum decora reportauit, vt non ex aliqua
 Barbarie, sed ex quadam quasi officina virtutis rediſ-
 se videretur. Sane apud ipsos quoq. Barbaros magno
 in honore fuit. quem propter eximiam eius animi sub-
 missionem specimenq. virtutis, Rex cum plurimū sem-
 per dilexit, tum omni significatione iudicioq. decora-
 uit. sed cum Regis mentem vitiorum multitudo & in-
 gentes spiritus auferrent, nec enim laborabat aliud,
 nisi vt tanquam Deus aliquis, aut magnus aliquis va-
 tes haberetur; Rodulphus Prouincialem per litteras
 admonet, quam frustra in eo Rege curādo suscipiatur
 labor, & quam non operæ precium videatur, in tam
 sterili solo, quod nihil redderet insudare. rescribit ad
 eum Prouincialis, vt data à Rege potestate Goamquā
 primum redeat. Rex & si potestatem nullam dabat
 initio, vt qui tantam morum suauitatem ipse quoque
 gustare iam cœperat, eum tamen partim iureiurando
 accepto, fore vt postquam cum Prouinciali egisset, ip-
 so approbante reuenteretur, partim etiam precibus vī-
 ctus, inusitata quadam officij, humanitatisq. significa-
 tione dimisit. Abeunti cum multa offerret aureorū
 millia, ille funditus recusauit, quod diceret se, Religio-
 sus cum esset, auro non indigere, nihilque aliud loco
 muneris postulare, nisi Christianum quendam Moschū
 cum coniuge liberisq. quos pœne Mahometanos serui-
 tus diuturna reddiderat. Regina Mater id ferebat æ-
 gerrime. Rex tamen, pro eo quanti faciebat Rodul-
 phum, eius postulationi facile conceſsit. Itaque Goam
 Christiani illi reducti Christianorum instituto iā viuūt
 atque

atque hunc fructum inter ceteros è profectione sua Rodolphus tulit. Vt igitur Goam attigit vix dici potest, quàm vehementer eius insperato aspectu compleretur. exhilarati sint fratres, tum quia vnice diligebatur ab omnibus, tum quia ingens suspicio fuit, id quod ipse quoque suspicabatur, ne vel in seruitute retineretur, vel denique perimeretur. Quamdiu Goa fuit nemo erat, qui eius sermone consuetudineq. satiari posset, nec modo nostris externisq. Christianis, sed ipsis quoque Ethnicis admirationi fuit. E lucebat in eo Christiana in primis humilitas, quæ tantum illi sanctimoniam nomen domi forisque pepererat, vulgo vt Angelus diceretur. Cum itaque iam essent omnia ad decus Martyrum tempestiua, deessetq. Salsetano Collegio Reçtor, cõmodissimum visum est Prouinciali eum administrationi illi præficere, vt non tam suis fratribus dux esset ad vitam, quam signifer & Princeps ad mortem. Est Salsetana regio Peninsula instar, quæ ab Insula Coa quodam Maris tractu seiuncta, ab Vrbe ipsa Goa abest passuum millia non amplius nouem, à septentrione & Oriente latum flumen habet, ab Occidente mare Indicum, à meridie duobus riuulis & præruptis mōtib. à continente diuiditur. ambitur vsque quaque passuum millibus viginti, & Idalcans regni finibus terminatur. Est autem Idalcans potens Mahometanorum Rex, qui superioribus temporibus, vi sine bellis, quæ cū Lusitaniæ Regibus, gerebat, imponeret, Salsetanas vs terras, in quibus sex & sexaginta pagi numerantur, possidendas concessit. Ex eo tempore Salseta Lusitaniæ parent Imperio. Incolarum numerus

rus millium circiciter octoginta. in his multi Brachmanes Ethnicarum superstitionum magistri; ut mirum videri non debeat, si gens illa multos iam annos Lusitanis subiecta regibus, nec longe distans à Goa, etiamnum in Idolorum cultu tam pertinaciter h.reat. In eas oras nullus ante annum 1560. Christianis concionatoribus patebat aditus. Tum primum à nostris socijs incultæ illæ desertæq. sylvæ diuino verbo excoli cæptæ sunt. Habet autem hic Societas Collegium distimile ceterorum, nam quo commodiorem nostri nauis operam Ethnicis, non in iisdem sedibus habitant vniuersi, sed in ecclesias sunt tributi complures. Earum sex numerantur præcipuæ, Curtalina, Verna, Margana, Orlina, Raciolana, Mormugana: quibus in singulis singuli Sacerdotes cum suo quisque ministro versantur, præterquã in Raciolana sede, vbi fere cum duobus Sacerdotibus totidemq. Laicis residet Rector. Atque horum fidei ac procurationi Seminarium quoddam puerorum & Nosochomium, vbi Christiani curentur, est creditum. In hæc loca postquam Societas penetravit non exiguum illa quidem Christianorum edidit foetum sed in eis tuendis augendisque varia sæpe ab Ethnicis tulit incommoda. Quæ causa fuit, cur Antonius Noronia Prorex anno 1567. ducenta amplius delubra, & in his sumptuosa nonnulla præter alias multas Idolorum aedes incendi, æquarique solo iusserit. Ethnicis rati id quod erat, tantas ruinas impulsu suasuq. nostrorum editas esse, iras scilicet in nos graues inimicitiasq. susceperunt. & quidem quoties vlciscenai se dedit occasio, eam semper auide arripuerunt. Nam bello

sæpius inter Lusitanos Mahometanosq. Idaleanis
 exorto ; cum his coniuncti Ethnici Christianorum
 templa domosque , quæ in Salsitanis agris erant ,
 sacrilegis manibus incenderunt : magna etiam detri-
 menta Christianis ipsis intulerunt , quorum erat ser-
 me numerus decem millium . Et quamquam re-
 cens firmata pax erat , quinque tamen ex usdem pa-
 gis à Lusitaniæ deficientes imperio ad excitanda no-
 ua fana aliaq. Idolorum simulachra , publice adhibi-
 tis vt antea ritibus, redierunt . Quinetiam agere cum
 Prorege, Regeq. ipso non dubitarunt, sibi vt in eo per-
 seuerare, suasq. superstitiones augere , suo arbitratu
 liceret . Quoniam igitur Alphonfi Pacieci opera fa-
 ctum nouerant, vt ea, quæ ab ipsis falso deferebantur
 ad Regem, illustrarentur & patefierent; eundemq. suis
 - senserant obstare consilijs, hoc hominem acerbius ode-
 rant . Nec minori apud eos odio erat Petrus Berna,
 qui præterea illud effecerat , vt exercitus is, quem ad
 eos coercendos comes Franciscus Mascarenias mise-
 rat , ipsorum fana dirueret : non enim poterat fer-
 re tantam creatoris iniuriam , vt qui honos rerum
 omnium opifici deberetur, is rebus creatis, atque adeo
 Diabolo ipsi tribueretur. Vaccam etiam quãdam, quæ
 loco numinis colebatur à Barbaris, interfecit, eiusque
 intestinis polluere vas propinquum non dubitauit, vbi
 se ad Idoli honorem abluere superstitiosa gens consue-
 uerat. quæ vna omnium contumelia Barbaris est vi-
 sa grauisima. atque iccirco Bernam vnum ex omni-
 bus oderant acerbissime. Sed cum eos grauitè is, quæ
 dixi exercitus diuexaret , pacis & veniæ causa ad
 Pro-

Proregem mittunt, fidemq. suam, & tributa pristina pollicentur. quæ quanquam ex animo viderentur asserere; tamen per simulationem pacis vlciscēdi tempus, occasionemq. captabant. Discesserat sub id tempus in Salseta Rodulphus vna cum Alphonso Pacieco, & in Curtalina sede substiterat. illuc Patres fratresque, quotquot in alijs erant dispersi sedibus, conuenerunt: Ibiq. semestribus confessionibus rite obitis, habitaq. à nouo Reſtore cohortatione, sua quisque vota, vt ferebat tempus, instaurarunt. Nec longo interiecto spatio, cum de Ethnicorum conuersione, deq. inspiciendis nostrorum sedibus sedulo actum esset, Rodulphus vna cum socijs Coculinum statuit lustrare præcipuè; tum vt deliniendis Ethnicorum animis eos sensim ad Christiana sacra traducerent, tum vt ad extruendum templum locandamq. crucem locum aliquem legerent. Dominico igitur die, qui dies fuit tertio Nonas Iulij Rodulphus, & Paciecus in arce Racioli, aliq. in alijs sedibus rem diuinam fecerunt. Nocte insequente duo illi, quos dixi Patres, simulq. Petrus Berna Italus, & Antonius Franciscus Lusitanus, vna cum Francisco Aranea, qui Gaspari Goensis olim Archiepiscopi Ne-
pos erat, in Orliensem sedē conuenerunt. Interim Antonius Franciscus cursum sibi inſcius ad præclarissimū mortis genus aperiens, scribit ad Coculini primarios, Reſtorē poſtridie cum alijs Patribus eo venturū quare dent operam rogat, vt vniuersi conueniant, habere se, quæ cum illis ipsorum salutis causa vna communicēt. Rescripsit ad eas litteras: è Principibus vnus se quidem malis domesticis impeditos (exiiterat enim
inter

inter eos ex primarij viri cade dissensio) conuenire minus cōmode posse, ac pro dignitate Patres excipere; si tamen oppidum liberet inspicere, id ipsorū commodo fieri licere. Hisce nuntijs Barbarorum excitata perfidia, continuo inter se deliberat, quemadmodum Patres suorum Deorum euerfores, suæ legis irrisores pessimis exemplis discruciatos enecet; ei scilicet Triumphos adornans, quibus pestem exitiumque moliebatur. Nostri Idibus Iulij suo quisque sacro peracto sui ignari discriminis Coculinum rectā contendunt. Prosequiebantur illius loci Christiani propemodum quinquaginta, Lusitanique in eo numero duo. Cumq. primos Coculini aditus attigissent, nemoque obuiam prodiret, placuit primarium quendam virum accersere, qui apud suos plurimum auctoritate valebant. is vbi accessit, & causas, cur nemo obuiam procederet, attulisset, abeundi veniam confestim petijt: Nostri, vt maneret, cum exorare non possent, quod is occupationes nescio quas prætenderet, dimiserunt. Eius repentinus discessus suspicionem scilicet attulit. Nostri tamen obeundo pago deliberare inter sese, qui maxime locus ad construendum templum, erigendumq. sacre crucis trophæum videretur appositus. Quod dum Ethnici quidam, siue illi casu, siue explorandi animo aduenissent, animaduertunt, rem ad alios continuo deserunt. Interim Ariolus quidam, sine quo nihil isti moluntur, clamores edere, puluerem in aerē spargere, nec quid diceret satis perspicuum, nisi dumtaxat illud, aduenisse iam tempus, quo vlcisci violatum Idolorū nomen oporteret iniuria sq. eas, quæ quotidie inferebantur

sur à Patribus. Quapropter hostes facta manu, omnes qua transeundum nostris erat, viarum aditus intercludunt. Tum primum sensere sibi Ethnicorum animos alienos. ergo ut nascentibus malis occurrant, ad suas sedes reuocare se statuunt. Vix paululum redeundo processerant, cum hostium turbam post collem à tergo clamantem, ut in bellis fieri consuevit, exaudiunt: confestimq. euolant ex omni parte armati homines fere mille, alij lanceas concutiunt, alij arcus, & mucrones intentant, alij vociferantur, occide occide. Nostri vero interclusi insidijs dum partim trepidant, ut in re subita, partim ut in ardua sese effundunt in preces; Rodolphus hortatus dicitur socios, ut mortem pro religione tantopere expetitam, ac tam diuturna peregrinatione quæsitam, oblatam à Deo non modo non dubitanter, sed etiam ardentem exciperent. Aderant hostes in nostrorum cædem ardentes, & iam eminus arcus intorserant, cum Lusitanus quidam, ut se suosque defenderet in medium prosilit, & sclopo, quem habebat, admouet manum. Sed ne illata vi barbaros in causa religionis irritasse videretur, reuocat hominem Paciecus negans tum depellendi, sed subeundi periculi tempus esse. Ipse obuiam procedit hostibus, passisq. ut in amplexu manibus, mira animi tranquillitate patri ipsorum lingua, ne quid perturbationis metuant, hortatur. Nondum cominus accesserat hostis, cum Christianus quidam, quo Rodolphus utebatur interprete, Rodolpho ipsi expeditum equum offert ad fugam, quæ tamen ille recusans, alijs potius comitibus dari iussit, se quidem talem mortem vitæ omni antepone. Inter

hæc

hæc verba adfuit illico hostium manus & ab eocadis fecit initium. Huic poplites primo succidit, quo ille vulnere procumbens in genua, intentis in cœlum oculis, diductaque suis ipse manibus veste, nudam præbuit hostili ferro cervicem. sed ne id quidem ad leniendam carnificis crudelitatem satis: In eas ipsas cervices, quas Christi Martyr sponte nudarat duas ille graues ac mortíferas plagas imposuit. Ad has quarta accessit, quæ humerum à reliquo corpore penè discerpsit, & ad extremum iaculi vulnus in pectore. quibus quinque vulneribus, animam suo edidit Creatori, à quo totidem redemptus est plagis. Atque huc denique Rodulphum sua virtus prouexit, id quod tanto ardore semper expetiit; Nihil enim tam querebatur cum ex Mogoris regno reuertit, quam quod in medijs hostibus nunquam sibi sors similis obiigisset. Secundus casus est Franciscus Aranea, qui in cervicibus magno accepto vulnere, lateraq. hastili trāsfixus, in veprem se abiicit exanimatus, nempe vt ad illustriorem Christi gloriam extremum spiritum reseruaret. Tertius occisus est Petrus Berna odium publicum Ethnicorū, qui in occipitio ita vulneratus est, vt ex vulnere pars dissecta penderet, altero etiam oculo telo traiecto, alteraq. aure media grauiter vulnerata: Ac ne tum quidem sui crudelitatis extincta, inusitato feritatis genere in mortui membra sæuitum est. Meminerant ab hoc vaccam super Idoli sedem fuisse mactatam, ab hoc ignes fano circumdatos, & Deorum aras euersas. Hic dicere solitus est, quandiu sanguis in Colulino pago non funderetur Ethnicorum conuersione fore

fore nullam, simulq. praesagire animo, sibi esse in ijs regionibus moriendum. Quarta fuit Pacieci palma, cui barbari lanceam cum adegissent in pectus, extensis continuo manibus Crucis in figuram, oculisq. sublatis in caelum alteri vulneri sese intrepidus offert; quod cum in iugulo accepisset, ex animis concidit. Postremus Antonius Fraciscus tum in capite, tum in reliquo corpore vulneratus, honestam vitam honestiore exitu decoravit. Huic accepimus quotidianum solenneq. fuisse, cum sacrificaret, a Deo enixe contedere, sibi ut eius causa liceret cruciatus martyrum experiri. Caei sunt deinceps, qui comites sese nostris adiunxerant, omninoq. caedes fuit sere viginti, nam reliqui a medijs hostibus euolarunt, ut esset, qui subitum rei nuntium domum nostris afferret. Tanto autem odio in Patres feritas barbarorum exarsit, ut non modo eorum comites matura iam aetate viros, caedis periculo exaequarent, sed ne iumentorum quidem, aut puerorum neci temperauerint. Hac strage edita, in totoq. nostrorum qui caesi sunt numero, cum quattuor tantum essent inuenti, quos plures fuisse constabat, quintum sollicito querunt. Nam Araneam, ut dixi, pro occiso relictum vepres abdidit. hunc postea a muliere pastoricia indicatum, extremo spiritu exanguem & confectum, & IESU nomen intrepide profitentem cum extraxissent, repente ad eum omnis generis multitudo conuolat, virorum, seminarum, puerorumq. magnis praelatitia clamoribus gestientium, qui quo plus Idolo suo haberent honoris, semel atque iterum semiuiui corpus extractum, circum Idolum raptant. Deinde ut eorum mos

est in reorum habenda questione, hominem altero tantum pede stare iubent, altero in sublime suspeso. Idolo supplicare cum iuberetur, Non sum, inquit, tam desipiens, quam vos, qui hæc iubetis, ut lapidibus ac lignis Dei honores habendos putem. Illi ira incitati certo eum in loco constituunt, quo eminus collimarent, in eumque innumerabilem iaciunt telorum sagittarumque multitudinem. atque inter iaculandum alia alijs subinde vocibus exprobrantes, hic demum templum ædificabitis, inquit, Hic Cruces vestras figetis. Atque is furor fuit vniuersorum, ut ne pueri quidem puellæque in eius corpore lacerando, suisque manibus, mucronibus, iaculis, & præacutis sudibus configendo animum suum satiare possent; cum è suis vlciscēdis Idolis partem aliquam laudis sibi quisque conaretur appetere. Quare & arundines, & veruta, & alia eiusmodi tela eius cruore madefacta vna cum reliquo occisorum sanguine suis consecrabant Idolis, eoque ipso, ut eorum mos est, Deorum simulacra festis clamoribus inungebant. Denique ita confecto laniatoque Francisco, vulneribus aliquot in ceruice defixis, reliquum spiritum exhaurerunt. Exacto per hæc scelera die, postridie prima luce intersectorum corpora, quæ strata etiam tum erant alijs quidem ad sepulturam concedi sua cuique permittunt; Nostrorum vero corpora per terram contumeliose tracta in puteum deiici aque plenum, ac ne in Christianorum manus venirent, spinis ac dumetis obtegi iubent. Duo præterea honesto loco nati adolescentes in societatem tam illustris martyrij aggregati sunt. Brachmanes erant ambo, & in nostris adibus habita-

bitabant. eorum alter appellabatur Dominicus eiusdem Coculini oppidi incola; qui quoniam Patribus Idola, quæ comminuerent demonstravit, ne huic quidem sui ciues pepercerunt. Alteri nomen erat Alphonsus, qui cum Pacieci Breuiarium gestaret in manibus, non prius sibi illud extorqueri passus est, quam utraque manus absideretur. Interfectus est alius quoque Christianus vir honestus Franciscus Rhothorigius, itemque alius Paulus Acosta, Christianorum illius loci curator, & in adiungendis ad Christum Ethnicis iuuandisque Patribus sedulus administrator. Ex duobus comitibus Lusitanis superstes relictus est alter, qui exceptus cuiusdam Ethnici misericordia, presenti periculo ereptus est: alter vero scriba Regis qui Consalvus Rothorigius dicebatur, occisus. Atque hic fuit felix nostrorum Patrum obitus, qui amplificandæ promulgandæq. Christianæ Religionis causa, suas Redemptori vitas obtulerunt, ut sanguis sanguini redderetur. Hæc ut supra dixi Idibus Iul. acta sunt anno Millesimo quingentesimo octogesimo tertio. quo ipso die sunt ab hæreticis annis ante duodecim, Ignatius Azbedus comitesq. nouē & triginta, cū Brasiliam peterent, interfecti. Horum memoriam Goani Collegij socij, dum pijs precationibus pœnisq. recolunt voluntarijs, hi ipsi de quibus scribimus, à Salsitanis Ethnicis mactabatur. Allatus est hic nuntius postera nocte, quam mors martyrum antecessit, nam, ut dixi, præpropera aliquorum fuga celeres etiam attulit nuncios. Acerbissima primo visa res est nostris, quod tanta Societati præsidia vno tempore essent erepta: sed cum de more se contu-

lissent ad preces, tantam vim diuinæ dulcedinis acceperunt tantamq. lætitiã, vt hac atque illac è suis quisque cubiculis prodeuntes, eam inter se mutuo communicarent: eum vero ardorem præferrent obeûdi martyrii, vt novos martyres tum beatos, tum sanctos, aliique alijs nominibus appellarent. Vt autem Rotherigius Vincentius id temporis Prouincialis cum ceteris Patribus in Salseta proficisci constituit ad recuperanda humanaq. sociorum corpora; is fuit ardor vniuersorum, vt profectionem illam enixe omnes efflagitarent, magnusq. mxor inuaderet, si cui remanendum esset Goæ. non tamen omnibus, sed triginta duntaxat concessum est. Qui Coculinum cum peruenissent, atque vna cum Castri Duce occisorum corpora postulassent, patefacere ea initio barbari noluerunt: sed rebus omnibus frustra tentatis, dum tristes, mastiq. reditum parant, diuino consilio factum est, vt non sine sanctis corporibus, quæ deinde barbari protulerunt, abirent. Vix erat in Castro Raciolo, vbi tum nostri commorabantur, de martyrum exportatione nunciatum, cum aduentantibus ex oppido populus gratulabundus occurrit. Portabatur nobile feretrum à Duce, Lusitanisq. cumq. ad sacellum quoddam B. Antonio sacrum Castro ipsi propinquum vêtum est, præsto illico fuere patres, qui beata illa corpora frequenti populo, accensis cereis atque Candelis exciperent; præeunte choro modulante canentium canticum Zachariæ. In interiore sacello, tum vt studijs hominum ingentibus satisfaceret, tum vt aptius corpora ipsa componerentur; detractis integumentis multitudini ostensa sunt. Hic ea fuit omnium

nium

nium letitia significatioq. pietatis, ut è nostris multi se nunquam talem expertos esse confirmant. Et quamquam triduo ante necati martyres erant, atque in illius putei cæno eorum corpora delituerant, recentes tamen admodum visebantur, præcipueq. Rodolphus, cuius è vulneribus ita recens fluebat sanguis, ut si eatum accepisset. multi etiam de Rodulphi corpore confirmarunt, odorem ex eo quemdam efflari iucundum; in eoq. sanguinem, qui cum ex omni vulnere, tum è cervicibus manabat vberimus, sic aestuasse, ac si succensis ignibus efferuesceret. Quæ res omnium animos vehementer accendit, tantusq. osculantium manus, pedesq. ac plagas impetus fuit, ut iam tum cælestè Martyrum gloriam videre sibi quodammodo viderentur. Multi reliquiarum aliquid studiose quærebant, nec obfisti villo pacto potuit, quominus alij aspersis cruore sudarijs, alij reuulsis unguibus capillisq. discederent. ac Rodulpho quidè nullus nec in manibus, nec in pedibus remansit unguis: tanta erat apud omnes eius existimatio virtutis. Corporibus apte cõpositis sollennis quædam instituta est supplicatio, ut quæ amplissime efferrètur. ea deportabantur à Patribus crebris cum funalibus canticisq. psalmodum, qui ad eam triumphæ gloriam spectare potissimum videbantur. sed lachrymarum effusione tanta ex intimis orta lætitijs, ut nascentis Ecclesiæ memoriã representaret. Etenim spectaculum erat eiusmodi, ut vel pectus adamantinum frangeret & in lachrymas gemitusque dissolueret. Ad oppidi templum cum hac pompa delata nocte circiter media in arca prægrandi condita sunt, distincta, ac suis quæque

que

que ut internosci possent, notata nominibus. Ibi iacent in presentia, quoad alio Patri nostro Generali transferri placuerit. Postridie eius diei P. Prouincialis pro gratijs agendis missæ sacrum cum cantu solenniq. ritu peregit. nec enim tale funus desiderare alias videbatur exsequias, si quidem pro fidei Catholicæ promulgatione proq. Idolorum signis euersis appetita mors erat. Quod & Ethnici fatebantur ipsi, & ex eorum liquet epistola quadam, in qua scriptum est, iccirco patres a se peremptos, quod in suis regionibus cogitarent Christianorum templa construere. Maxime perturbauit hic nuncius Goanam Ciuitatem, cui Rodulphi, Pacieciq. virtutes perspectæ iam erant. Quo circa ita sunt omnium animi in Ethnicos incitati, ut nisi pro regis nutus prudentiaq. reprimeret, ad expetendas illico pœnas, vlciscendamq. Martyrum eadem vniuersi concurrerent. Sed quoniam parricidæ illi ad Idalcanom Regem confugerunt; censuit Prorex conuiuendum esse in presentia, & in aliud tempus pœnas tanti sceleris reseruandas. Erat Rodulphus Aquauia Atriensis Ducis filius annos natus tres & triginta, quarum dimidiam partem in Societate consumpserat. Aequalis ferme erat illi Paciecus Hispanus claro item loco natus. Vterque magnis quibusdam donis instructus ad rem Indicam adiuuandam. Antonius Franciscus Lusitanus trigessimum agebat annum, fueratq. in Societate duodecim. Petrus Berna Italus è Gallia Cisalpina ipse quoque par erat ætate, sed sexennium in Societate confecerat; Nec multo inferior Franciscus Aranea laicus, qui duo de triginta natus annos vixerat in eadem

dem

INDIAE ORIENTALIS. 231

dem Societate decennium. Hi omnes, ut ipsi met Ethnici cum admiratione narrabant, intrepidi mortem aut sublatis in cœlum manibus, aut flexis in terram genibus exceperunt. In omnibus flos vigebat ætatis, omniumque erat opera ad Dei ministerium Societatisque per vitilis. Sed quoniam Christi vinea Martyrum sanguine madefacta vberiores semper fœtus fundit: certissima spes est fore, ut plus ponderis habeat fusus ille nostrorum sanguis ad propagandum & illustrandum Christi nomen, quam eorum sudores ac nerui, si vitam corpusque seruaissent.

Habetis Patres Fratresque. Charissimi cum præclaros huius anni fructus, tum partus industriæ vestræ: quorum memoria, bis notata litteris, si delectat; quanto tandem incundius est meminisse, multo eos accuratius in librum vitæ referri: nihil est enim in benefactis hominum tam exiguum, modo referatur ad DEVM quod non ille tanto liberalius vberiusque compenset. Reliquum est igitur, ut quoniam quicquid præclare à nobis geritur, id vniuersum est Dei munus, ab eo precemur enixe, ut sua hæc in nobis munera & dona custodiat. Romæ ex Collegio Rom. Kalend. Maij
M D LXXX V.

—iber Societatis Jesu Paderbornus.

Omnium in Christo Seruus.

Nicolaus Orlandinus.

INDIA ORIENTALIS

Faint, illegible text in a historical or geographical context, possibly describing the East Indies.

Quintus in Christo Servus

Thomae O...